

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС
РІК ЗАСНУВАННЯ
2002
ГРУДЕНЬ
Число 12 (228)
КИЇВ 2020

Видання ГО "Товариство "Чернігівське земляцтво"

РІК небувалих випробувань

Виявляється, що ми не готові до таких глобальних випробувань, сліпі в своїй гордині й поборюванні одне одного, і тиха без'ядерна війна здатна переполовинити людство. Чи бувало на планеті щось подібне раніше? Мусимо потішити себе: так, неодноразово накривали нас то чума, то холера, котрі спустошували села й міста без дзвону шабель і бомбових вибухів. І віриться, що й цього разу людство – а в ньому й ми, українці, – не поховаємо себе назавжди в небутті. Тільки не справляймо, як колись деякі наші пращури, бенкети під час чуми, бережімо одне одного, як завжди це робили наші предки.

Страшних втрат завдала й продовжує завдавати вірусна навала економіці, науці й культурі, відчутних деформацій зазнає освіта – старше покоління все частіше згадує часи Другої світової війни, коли школи перетворилися на військові шпиталі чи притулки для здичавілих тварин, а дітлахи від самого народження були приречені на самовільне блукання без спілкування з книгою. А пошуки звичайного шматка хліба стають звичайними для мільйонів безробітних. Наростає пандемія песимізму, невіри в найсвітліші заклики новітніх пророків, а це вже така хвороба, яку не переможуть ніякі вакцини.

Та, на жаль, як показав цей рік, що вже добігає кінця, не менше страшними є віруси розбрату в нашому історично розколотому

Після всіх глобальних наукових успіхів, які, здавалося, утвердили назавжди всесильність людського генія на Землі, всепланетна коронавірусна пандемія, підступно зародившись в звичному до чудес цивілізації Китаї, поглинула всі континенти, не знаючи ні законів, ні кордонів, ні національних традицій. Новітній Ноїв ковчег з волі Всевишнього готовий відплисти в нову цивілізацію, взявши на борт будь-яку тварину, окрім нащадка Адамового, зараженого смертельним вірусом. Вкотре доводиться доганяти розгнівану природу й просити у неї милості, аби зберегла такий собі досконалий біологічний вид як людина...

суспільстві. Наше земляцтво свято дотримується записаного на своїм знамені правила – не займатися політичною боротьбою, стояти вище за всі доктрини партій, яких насялося на вітчизняному полі множество. Бо в нас має бути, при всіх внутрішніх симпатіях і антипатіях, одна програма: як відповісти малій батьківщині десь там, над Десною, де пролягали перші твої земні стежки, добром і любов'ю, віддати своїй Чернігівщині весь жар душі, бо вона, розтерзана безконечними реформами, кадровими змінами, усталеним беззаконням, катастрофічним нищенням духовності, обпалена гіркими втратами краших синів на Сході України, стала однією з найвідсталіших у всій нашій державі. Не збережемо її сьогодні – втратимо й себе, свою священну пам'ять. Цього нам не простять ні могили пращурів, ні святі води Десни, котрі дехто хотів би повернути на власний город.

І тому так прикро на душі, що не зуміли ми цього року зробити те, що напланували на минулих загальних зборах. Це не значить, що якась індивідуальна робота не виконувалася, що наші окремі земляки не навідувалися з благодійними ініціативами у рідні краї. Та все-таки пандемія змушувала всіх нас коригувати свої дії, оскільки традиційні патріотичні заходи в області теж були практично скасовані.

Змушені ми коригувати свою роботу і в столиці. За

25 років діяльності земляцтво виробило чітку систему роботи, апофеозом якої було загальне зібрання. На жаль, ювілейне дійство цього разу не відбудеться в усталені терміни через загальні державні вимоги. Життя надиктувало й інші зміни в нашому житті, викликані об'єктивними причинами, серед яких і значне скорочення економічних можливостей земляцтва.

Та нехай це не лякає нас, не посиває в серця песимізм. Адже поразка настає тільки тоді, коли в перемого перестав вірити останній воїн. Ми ж віримо в майбутнє рідної України, для якої живемо й діємо, незважаючи на всілякі глобальні й внутрішні випробування.

Тож гідно зустрічаймо наступний рік. Сподіваймося, що він нарешті принесе всім нам спокій, віру в щасливе майбутнє, віру в те, що наступна чверть століття в житті нашої великої прекрасної громади буде ще кращою, ще яснішою на творчі здобутки.

Рада ГО "Товариство Чернігівське земляцтво"

Краса – це правда, пронизана, як сонцем, совістю...

Петро КОНОНЕНКО

У ГРУДНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ:

МАЙДАН Іван Григорович – 85-ліття. Народився 2 грудня 1935 року в с. Заудайка Ічнянського району. Український дипломат і науковець. Був радником Посольства СРСР в Афганістані, Тимчасовим Повіреним у справах України в Ірані, а з 1994 по 1997 роки – Надзвичайний і Повноважний Посол України в Ісламській Республіці Іран. З 1996 року обіймав посаду проректора, доцента кафедри дипломатичної та консульської служби Дипломатичної академії України при МЗС України.

Кандидат історичних наук. Володіє перською, арабською, англійською, німецькою, російською, білоруською мовами. Почесний член Ради ГО "Товариство "Чернігівське земляцтво". Відзначений почесними нагородами.

КАРПОВА Олександра Петрівна – 85-ліття. Народилася 14 грудня 1935 року в с. Смоляж Борзнянського району. Працювала завідувачкою бібліотеки школи № 184 м. Києва. Ветеран праці.

ПОГОРЕЛОВА Надія Іванівна – 70-річчя. Народилася 1 грудня 1950 року в с. Окунінів Козелецького району. Пенсіонерка.

КЛУШИНА Лілія Сергіївна – 70-річчя. Народилася 19 грудня 1950 року у м. Любомль Волинської області (рідня з Корюківки). Експерт ДП НДІ "Проектреконструкція". Нагороджена почесними відзнаками.

ЧУМАК Микола Васильович – 70-річчя. Народився 23 грудня 1950 року в с. Заудайка Ічнянського району. Працював головним консультантом Секретаріату уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Народний депутат 2-го скликання. Нагороджений орденом "Знак Пошани". Учасник установчих зборів чернігівських земляків у Києві в 1996 р.

ЛИСЕНКО Микола Григорович – 70-річчя. Народився 24 грудня 1950 року в с. Ярославка Бобровицького району. Працював начальником пожежної охорони Дарницького та Харківського районів. Був заступником начальника відділу

з питань благоустрою Дарницької районної держадміністрації м. Києва. Полковник внутрішньої служби.

НАЦИК Олександр Семенович – 65-річчя. Народився 3 грудня 1955 року в с. Бригинці Козелецького району. Трудовий шлях пройшов у різних установах банківської системи України. Починав свою діяльність у Дарницькому відділенні Держбанку у 1982 році. Останнім часом працював начальником управління касових операцій, грошового обігу та інкасації Ощадбанку.

ОРЕХОВИЧ Олексій Федорович – 65-річчя. Народився 6 грудня 1955 року в с. Шаболтавіка Сосницького району. Працював начальником районної інспекції Держтехнагляду, головою колгоспу, помічником-консультантом народного депутата України, нині – заступник голови ВГО "Перша Всеукраїнська сільськогосподарська дорадча служба".

Заступник голови Ради земляцтва, член редакційної ради газети "Отчий поріг", головний редактор сайту земляцтва, голова Сосницького відділення. За активну діяльність нагороджений грамотами Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, "Почесним знаком" Чернігівського земляцтва та іншими відзнаками. Член Національної спілки журналістів України.

КОВАЛЬЧУК Людмила Федорівна – 60-річчя. Народилася 12 грудня 1960 року в Прилуках. Працює хіміком-аналітиком I категорії на ЗАТ "Київмлин".

КАТЕЛЬНИЦЬКИЙ Володимир Григорович – 60-ліття. Народився 21 грудня 1960 року в с. Червоні Партизани Носівського району. Працює інженером служби закупів матеріалів ТОВ "КАТЕХ-ЕЛЕКТРО".

ФЕДОСЕНКО Ніна Василівна – 55-річчя. Народилася 28 грудня 1965 року в с. Макишин Городнянського району. Приватний підприємець. Ріелтор.

Дорогі земляки!

Рада ГО "Товариство "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім доброго здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.

За тисячоліття людська цивілізація пройшла великий шлях збереження своєї пам'яті – від печерного клинопису аж до електронних носіїв, що не знають природних кордонів чи цензури. Адже кожній свідомій людині від народження до відходу з земного буття мріється залишити по собі бодай малопомітний слід для нащадків, не розчинитися у небутті, як повів вітру.

Що записано назавжди

Тож маємо можливість читати кардіограми минулого на скрижалях історії, аби не повторити прикрі помилки попередників та взяти на озброєння всі кращі здобутки. Саме тому такою типовою і водночас неповторною є доля нашої земляцької газети, котра живе ось уже два десятиліття – вік одного людського покоління.

Мені пощастило весь цей насичений епохальними подіями в українській новітній історії час очолювати редакційний колектив. Зізнаюся, що після всляких літературних тусовок з їх вольницею, необов'язковістю братися за щоденну рутинну роботу було боязко, тим більше, що починати треба було практично з нуля. І коли щойно обраний головою земляцтва Віктор Ткаченко запропонував мені взятися за видання друкованого органу громади, я не вагався довго – адже ностальгія за малою батьківщиною поступово все більше заповнювала душу.

Донині перед очима стоять перші організаційні дні: писання відповідних установчих паперів та реєстрація у високих кабінетах. Особливих перепон не було. А тодішній один із очільників Держкомпреси України і передусім видатний поет Іван Драч, з яким я давно заприязнився у дружбі, хто рекомендував мене давніше до спілки письменників, обома руками підтримав ідею чернігівців. Пам'ятається й теплий рясний дощик, котрий омивав нам із Надією Сорокопуд стежку до юриста з печаткою. А особливо тиха тривога ініціатора видання Віктора Вікторовича, котрий ніби аж відсунув на другий план свої гендиректорські обов'язки у Палаці спорту.

А там уже й офіційний гербовий дозвіл опинився у наших руках, а у мене з'явився талановитий досвідчений газетяр Валентин Авдеєнко, котрого я вже встиг узнати й запознати. І почалася повсякчасна творча робота, яка триває донині.

Встигли попрацювати у колективі Леонід Коваленко та Ганна Скрипка, нині вписалася в активну роботу беручка Людмила Орішко, сумлінно виконує свою грановиту роботу Оксана Кисленко, вчасно друкує кожен черговий випуск невгамовний нестаріючий Микола Халимоненко. Та не була б такою творчо насиченою робота, якби не повсякчасна підтримка друзів газети – і тих, хто сам дописує, і тих, хто допомагає доброю порадою. Недарма кажуть, що видання друкованого органу – то спільна справа громади.

Нам пощастило на друзів. Згадується, скільки енергії та знань вкладав у наше дітище незабутній талановитий поет і журналіст Борис Іваненко, що вписав у літопис земляцтва яскравий слід. Як живив газету цікавими ідеями й матеріалами відомий краєзнавець Василь Устименко. А скільки актуальних публікацій на рахунок наших шановних авторів Петра Медвідя, Валерія Демченка, Людмили Тимофієвої, Надії Кольцової, Андрія Курданова та багатьох інших. Саме ці люди й творили літопис нашого земляцтва, вони й залишаться в історії народу.

Не була б такою наповненою змістом газета й без постійної підтримки земляків, які свято сповідують правило знаменитого українського мецената XIX–XX століть Євгена Чикаленка "любити Україну не тільки до глибини

душі, а й до глибини кишені", без повсякденних турбот бойової заступниці голови земляцтва Тетяни Літошко, без великої організаційної та іншої роботи більшості очільників районних відділень. Адже таке системне видання, як газета, живиться, в першу чергу, тими подіями, авторами яких і є потенційні читачі. Тим більше, що за своїм статутом ми займаємося не міжпартійною чи клановою боротьбою, а святою справою любові до малої батьківщини.

Та, як не гірко це казати, свою газету, єдину на всі земляцтва України, не кожен із спроможних підтримував матеріально як передплатник і потенційний читач. І це, незважаючи на неодноразові звернення до активу громади. Така неухвага не тільки змушує займатися виданням буквально кільком свідомим землякам, а й породжувати таке собі споживачтво, байдужість до громадської справи. А водночас із цим явищем в Україні наростають глобальні процеси відсторонення від участі у формуванні подальшої долі незалежної держави, зневіра в її творчу силу. А тут ще й таке небувале випробування як коронавірусна пандемія, що підрубує під корінь всю економіку, котра й так ледве животіла під "мудрим" керівництвом вічно змінної влади поборювачів-супротивників. Тож і маємо те, що маємо, як мовив колись глибокодумно один із нескорених зверхників.

Як би там не було, вступаємо в чергове десятиріччя з клубком протиріч, що котяться попереду в невідоме. В усякому разі, те, що зроблене, дає підстави говорити словами поета: "Ми твердо йшли, в нас не було зерна неправди за собою".

Свій поступ часопис "Отчий поріг" продовжить в електронному форматі на земляцькому сайті. Адже, "Слово – це ми в усьому: в історичній Україні, теперішній, грядущій".

Леонід ГОРЛАЧ

Зазвичай, круглі дати в житті народу чи окремої людини викликають особливу увагу – настає пора зупинитися в шаленому потоці днів і ночей та подумки оглянути-осмислити пройдене, порадіти гарним подіям, посумувати над втраченим, невикористаним. Така дата навесні має навідатися і в наше славне столичне Чернігівське земляцтво.

МАРАФОН

Чверть століття тому березневої днини в помпезному приміщенні Національної спілки письменників України, в якій головував тоді наш славний земляк Юрій Мушкетик, зібралася ініціативна група киян, котрі не забули своє родове коріння. Прибули гості і з Чернігова. Про цей факт ми писали неодноразово, тож не будемо повторюватися.

Як виявилось, серед сіверян давно витала думка – об'єднатися та й діяти гуртома в інтересах малої батьківщини, з якою кожного зв'язувало родове коріння. Не сподіватися на державну підтримку, бо на той час набирали обертів такі непередбачувані глобальні процеси, за якими не було видно душі окремої людини. Обстоювати право Придеснянської сторони не плентатися традиційно в хвості після інших областей.

На перших же оргзборах головою земляцтва було обрано добре знаного авторитетного громадського та державного діяча Павла Мисника. Саме йому випало починати роботу з нуля, шукати приміщення для зібрань, розробляти напрямки діяльності, гуртувати актив тощо. Як не було складно, з часом відбулися перші акції, про які заговорила столична громада – адже паралельно такі ж шляхи консолідації шукали й представники інших областей України. Вихідці з Чернігівщини теж потяглися до ідеї утвердження нової громадської організації, що за своєю суттю стояла вище за різні партійні формування, які росли, як гриби після дощу.

Чернігівцям повезло мати у своїх лавах таких визначних державних лідерів, як Президент України Леонід Кучма, го-

лова Верховної Ради України Іван Плющ, судочинців та міністрів. Щоправда, весь тягар роботи ліг на плечі не сановитих вихідців із Сіверщини, а на справжніх патріотів, для котрих любов до малої батьківщини не була передвиборним чи подібним газлом. Доводилося збиратися в різних приміщеннях, за мізерні громадські кошти організувати якісь патріотичні акції, навіть випускати перші унікальні календарі, за упорядкування яких взявся відомий письменник Олександр Деко.

Виникли й почали зміцнюватися зв'язки з керівництвом рідної області, у придеснянському краю теж заговорили про нову патріотичну силу, готову підставити плече у вирішенні складних питань по столичних чиновницьких кабінетах. Словом, мрія окремих патріотів почала ширитися й набирати реальної сили.

Після передачі керівної булави голові Віктору Ткаченку, викликаного в першу чергу відбуттям П. Мисника на дипломатичну роботу за кордон та із загального земляцького зібрання в Палаці спорту, де й відбулася ротация, почався новий етап розвитку нашої громади.

Передусім, відбулася доцільна структуризація всієї громади, що вже склала понад дві тисячі чоловік і не могла забезпечити щоденну планомірну роботу як у Києві, так і, особливо, на теренах Чернігівщини. Нове керівництво Ради ухвалило створити кілька об'єднань (ветеранське, молодіжне, чорнобильське) та районні відділення, що відразу наповнило їх роботу конкретикою, щільно поєднало з керівництвом районів. У приміщенні Палацу спорту нарешті з'явився прекрасний притулок для роботи своєрідного штабу земляцтва, де працював невеличкий штат на чолі з виконавчими директорами земляцтва – Борисом Іваненком – неповторним організатором всіх загальних заходів, людиною з великим досвідом державної роботи, Петром Медведем – творчою особистістю, досвідченим журналістом.

Саме там регулярно засідала авто-

ритетна Рада земляцтва, там же періодично збиралися й активісти низових ланок, до яких часто-густо приєднувалися й гості з малої батьківщини.

Земляки гуртувалися навколо своїх очільників – керівників районних відділень – Володимира Коваленка (Ріпкинське), Миколи Компанця (Чернігівське), Петра Назимка (Городнянське), Миколи Ткача (Менське), Олександра Нараєвського (Семенівське) та інших. Там можна було зустріти бобровичан на чолі з діловим керівником Тетяною Літошко, ріпкинців, яких гуртував тоді невтомний патріот незабутній Володимир Коваленко, сюди ж прибувала велика громада корюківців під крило Василя Устименка, відставного генерала й пристрасного дослідника-краєзнавця, прилучани збиралися в своєму приміщенні, де їх завжди радісно приймав досвідчений організатор Павло Кривонос, а новгород-сіверці зустрічалися в комфортному приміщенні Київської торгово-промислової палати, котрою керував Микола Засульський. Активно взявся за роботу залюблений у свій край Микола Вощевський, на рахунку якого нині десятки помітних благодійних справ, котрий своєю добротою зігрів сотні ічнянців. Неймовірно багато робить із перших же днів керівництва Бобровицьким відділенням Андрій Пінчук.

Горнутья земляки до своїх очільників: енергійної Лариси Моцар – сновчани, невагомного Олексія Ореховича – сосниччани, авторитетного Олександра Пухкала – бахмаччани, талановитого Григорія Шкрібеля – носівчани, впевненого Володимира Леміша – борзнянці. Особливо дружно працювало ветеранське об'єднання на чолі з незабутнім Миколою Купченком, естафету якого нині достойно несе Сергій Кудін. Зберігає пам'ять про трагічні події Чорнобиля та опікується учасниками ліквідації аварії, після незабутнього Олексія Павленка, Микола Поета. Вагомий внесок у роботу земляцтва привнесли Микола Борщ, Володимир Пушкар'єв, Анатолій Собора, Юрій Проценко, Віктор Черненко, Воло-

У ЧВЕРТЬ ВІКУ

димир Макеєнко, Володимир Лузан, Анатолій Карацуба та інші достойні особистості.

Апофеозними були перші ж загальні зібрання земляків, коли тисячі різних людей – від посивілих вчених, державних діячів, митців, рядових робітників до молодих, ще неоперених киян – вслухалися в кожне слово ораторів, жваво обмінювалися враженнями, спогадами, особливо коли насамкінець відбувалося заключне спілкування по районних куренях. В умовах великого міста, яке неминуче роз'єднує мільйони людей, таке тісне братання наповнювало душі людей вірою в майбутнє на добрий наступний рік. А слова й музика земляцького гімну (небувале явище в українському земляцькому русі!), який створили поет Станіслав Реп'ях та композитор Микола Збарацький, змушували зал в єдиному пориві зводитися на ноги й подумки підспівувати.

Земляцтво стало значною силою, яку почали шанувати і в прикордонному селі на Семенівщині, і на державному олімпі. Недарма ж після перемоги на Президентських виборах Віктор Ющенко завітав на наше зібрання, щоб перед великою громадою розкрити свої грандіозні плани розбудови нації.

Як велика ріка починається з малого джерельця, так починався й великий марафон нашого славного товариства. Авторитетна Рада стала справжнім каталізатором всіх цікавих ідей, які рясно родили на хвилі загального духовного піднесення. Не було, здається, жодної помітної громадської акції на теренах Сіверщини, в якій би не брали активної участі столичні земляки. Осмислені й відбиті в текстах спільних щорічних угод про співпрацю, підписаних земляцтвом та керівництвом області, координували всю масштабну роботу, котра лягала здебільшого на плечі саме районних відділень. Справжній державний лад, де кожен знає свої обов'язки, керується вищими принципами патріотизму, а не шкурними партійними приписами, надавав і надає діяльності громадського об'єднання демократичних ознак – як у часи

козацькі, коли Україна набрала особливої сили, коли громада спільно обирала кошових отаманів і вирішувала всі питання життя.

Набула особливого розвитку й видавничая діяльність земляцтва. Успішно втілювався в життя задум – подарувати читачам серію тематично різнопланових календарів. Цим питанням займався вдумливий дослідник і письменник незабутній Іван Корбач. Тепер можна сказати, що саме наше земляцтво вписало у вітчизняну історію яскраві сторінки, якими не можуть похвалитися навіть авторитетні академічні установи. Тепер ці добротні упорядковані, багато ілюстровані томи стали окрасою сотень книгозбірень і засвідчили громадянську зрілість нашого земляцтва. Як і фундаментальне дослідження "Сіверські скрижалі", у якому відбита історія міст і сіл Чернігівщини.

Саме в ті часи за ініціативою В. Ткаченка почала свій творчий шлях і земляцька газета "Отчий поріг" – єдиний друкований орган серед всіх подібних громадських об'єднань. Вона прагне зафіксувати для майбутнього багатоманітне життя й діяльність столичних чернігівців, подати портрети видатних особистостей, познайомити читачів із творами наших митців тощо.

Була розроблена програма пошанування кращих активістів земляцтва різними відзнаками – це й Почесні грамоти, і, особливо, Почесний знак, що за своїм дизайном не поступається державним нагородам.

Наші столичні земляки (а є ж у нас і дивовижна філія аж у далекому Томську, котрою керує незламний Михайло Худобець) з перших початків діяльності щедрі на різні благодійні ініціативи, як правило, культурологічного характеру. Ось уже багато років прилучани опікуються роботою обласного дитячого будинку "Надія", що став для активістів рідним домом. А якою близькою для всіх стала шефська турбота спершу про афганців та ветеранів Другої світової війни, а згодом і про захисників України, котрі зазнали поранень на Донбасі! В цьому плані незрів-

нянню є й робота по впорядкуванню військових поховань. Тут сповна показало себе ветеранське об'єднання.

Успішними були творчі конкурси дітей малої батьківщини, завершенням яких стало видання збірки поезій юних початківців, чи виставка творчих доробок декоративно-ужиткового мистецтва у приміщенні Міжнародного виставкового центру, що став рідним домом земляцтва.

Діяльність Чернігівського земляцтва здобула гідну оцінку і на державному рівні. За плідну діяльність на ниві соціально-економічного та духовного розвитку Чернігівського краю, збереження і відтворення української спадщини, вагомий внесок у розвиток земляцького руху в Україні Товариство "Чернігівське земляцтво" відзначене Грамотою Президента України та Почесними грамотами Кабінету Міністрів України.

Не пройшло марно й успішне співробітництво земляцтва з Українським культурним фондом – тоді Тетяна Літошко, вже в чині виконавчого директора земляцтва виборола солідний грант і успішно домоглася фінансової підтримки низці музеїв Чернігівщини, котрі ледь животіли без державної підтримки.

Участь нашого земляцтва надає особливої ваги традиційним районним святам – щорічним ярмаркам, дням міст і сіл, історичним традиційним конкурсам та акціям новостворених ОТГ. Все це творить барвисту панораму сучасності, рятує народ від остаточного морального занепаду, викликаного діяльністю недолугої влади.

Рада земляцтва кожного року акцентує увагу на важливому питанні поповнення рядів колективу молодими силами, бо за ними – майбутнє.

Незважаючи на найскладніші випробування природи й суспільного буття, тисячний колектив, згуртований любов'ю до малої батьківщини, вірячи в світлу долю України, завершує чвертьстолітній проміжок марафону. Попереду – нові додання й перемоги!

**Редакційна рада
"Отчого порогу"**

СЛОВО

ПРО РІДНУ ЗЕМЛЮ

(Розділ із книги "Моя чернігівська родина")

Кожен із нас, пройшовши якусь частку відміряних долею життєвих доріг, неминуче колись зупиниться і, внутрішнім зором оглянувши пройдене, відчує тихе шепотіння молодих трав, побачить своїх перших лелек у весняному небі, ніби під святковий Великодній передзвін в огромі світу узрить одну-єдину стежку до отчого порогу і задумається про сенс свого буття на Землі.

Патріарх української літератури Олесь Гончар записав у своєму щоденнику: "Дякую Богові, що дав мені народитися українцем". Я теж беззастережно підписався б під цими словами. А від себе додав би: "Дякую Богові й Матері, що дарували мені життя похлиливої серпневої ночі на землі Чернігівській, що спокійно спала в ту пору, заколисана тихоплином зачарованої Десни".

Тут, на найріднішій землі, красивій і стомленій від нинішніх негараздів, і простелилася моя стежина, яку не стерти в пам'яті повік. Адже це єдина в світі стежина, яка веде мене до рідної домівки. Вона завжди кличе до тої любистково-думяної землі, де світ уперше відчув биття твого серця, де в кленовій колісці вперше мовилося святе слово "Мама"...

Хто ми? Звідки ми? І камо грядеши? Ці питання хвилювали людей багатьох поколінь, хвилюватимуть і тих, хто житиме після нас.

Можна впевнено сказати: ніде у світі, крім України, немає такого цікавого і потужного явища, як потяг земляків один до одного. Це своєрідне, як сказав наш краєнин, відомий український поет Леонід Горлач, "гравітаційне поле" з могутньою силою притягання до себе вихідців з того чи іншого краю.

Зацікавившись історією зародження земляцтва, я пересвідчився, що це суспільне явище з'явилося і розквітло саме серед молодих українців, відірваних від рідної землі. Про це яскраво свідчить життєва доля Тараса Григоровича Шевченка.

Тлумачний словник В. Даля трактує: "Земляцтво – це організація, яка об'єднує студентів-земляків з метою матеріальної і культурної взаємодії". Відомо, що у житті Великого Кобзаря доленосу роль відіграв учитель з Ніжина Іван Сошенко. Саме він, навчаючись у Петербурзі, об'єднував навколо себе студентську молодь з України. У коло його "тяжіння" потрапив і молодий Тарас. Згодом Сошенко познайомив його з вихованцем Ніжинського ліцею Євгеном Гребінкою. Як педагог, він, розпізнавши у Шевченкові великий талант, зайнявся освітою хлопця. Як згадував Кобзар, Гребінка "завалив" його книгами І.Котляревського, П.Гулака-Артемовського, Г.Квітки-Основ'яненка та й своїми. А добрий і дбайливий Іван Сошенко давав Тарасові свічки, бо той не мав за що їх купити. Згодом Шевченко був представлений ще одному земляку – В.Григоровичу із Пирятина. Дружиною останнього була дочка славетного українського скульптора з Ічні Івана Мартоса. Ця родина теж перейнялася долею талановитого юнака. Саме земляки, з допомогою відомого художника Карла Брюллова і придворного поета Василя Жуковського, викупили Тараса Григоровича із кріпацької неволі.

Дорожив земляцькими стосунками і ніколи не поривав зв'язків з рідною землею також випускник Ніжинського ліцею Микола Васильович Гоголь. Як згадують його сучасники, проживаючи тривалий час за кордоном, він не переставав листуватися із земляками.

У Гоголевих стосунках з людьми виявилися цікаві особливості. З-поміж усіх він завжди виділяв земляків-українців. З Василем Тарновським, який вступив до Ніжинської гімназії на рік раніше за нього, він з першого листа був на "ти", а наприкінці 1833 року перейшов на "ти" з Максимовичем. І рік за роком – раз на місяць – листи до матері: Микола Васильович писав їй як найближчому порадику, цікавився життям своїх земляків, просив записувати цікаві бувальщини.

Проникливе, зізнаймося, спостереження про магнітну силу земляцтва, яке освітлювало долі не тільки таких геніальних митців, як Шевченко і Гоголь, а й тисяч українців, які опинилися за межами рідної землі. Що ж то за могутня сила така, яка здатна таємничим магнітом притягувати до себе поріднені серця? Щоб дізнатися про неї, я вирішив поцікавитися думкою з цього приводу своїх земляків, людей високого розуму, щедрої душі і яскравого таланту.

Перша відповідь надійшла від редактора газети "Отчий поріг" видатного українського поета Леоніда Горлача:

*Коли від повені й любові
Хлюпоче в пам'яті Десна,
Єднає нас не група крові –
Нас група совісті єдна.
У когось буйна смоль чуприни,
У когось – щира сивина.
Але святе чуття родини
Усіх нас в Києві єдна.
Бо ми – чернігівці від роду,
І гордимось цим сповна.
І нам не буде переводу,
Допоки струменить Десна.
Обіймемся ж, брати і сестри,
Не у словах, а в самім серці
Зоріє наша сторона.*

Другим на моє запитання відповів Петро Дмитрович Шаповал, Надзвичайний і Повноважний Посол України у Киргизстані, в минулому голова Чернігівської обласної ради та державної адміністрації, людина високого інтелекту і щирої душі. Він один з перших підтримав ідею створення Чернігівського земляцтва у м. Києві.

Ми – різні. Різні за віком і характером, долею і світоглядом. Та нерозривно нас єднає і ріднить бентежно-джерельна ознака: ми – діти отчої землі за найменням Чернігівщина. Єдиного ми роду-племені, одного гнізда і одного кореня. Ми – горді правнуки Ігоря і Ярославни, Добрині і Пересвіта. Ми скупані в одному любистку з Мартосом, Заньковецькою і Верьовкою. Ми – однієї крові з Тичиною і Довженком. Ми – чернігівці.

Від сивої минувшини і донині, з давніх-давен довічно родила і родитиме таланти благословенна земля по обидва береги зачарованої Десни. Зустрічалися ми вже не раз на зібраннях земляцтва. І співала душа, і гордилося серце: яких людей дарує Чернігівщина Україні! Юрій Мушкетик і Володимир Дрозд у великій літературі, Алла Кудлай, Віталій Розстальний і Валерій Буймістер на високій сцені, талановита Наталя Земна у мудрому цілителстві, Іван Плющ і Віталій Масол на політичних обрях... Особлива наша гордість і другий Президент України Леонід Кучма – він також нашого з вами кореня.

Різне накувала нам зозуля. Одні від народження до сивого передзвону бабиного літа віддали себе рідному селу чи місту. Інших покликана доля в дальні дороги. Але там, де закопана пуповина, де поскрипувала калинова колиска під мамину пісню, – там батьківщина і домівка наша.

Земляцтво – емоційна і надійна складова суспільної стабільності у нинішньому непростому сьогоденні. Земляцтво – це журавлиний клич батька-неньки, які ждуть і сподіваються на синівську турботу, на добрі роботящі руки дітей своїх. Хай же ніколи не змовкає цей клич у душах наших!

...Чернігівщина, Придесення, Сіверський край...

Скільки змісту для чернігівчанина в цих, здавалося б, таких простих і водночас глибоких словах! Спогади про рідний дім, отчий поріг, про тепло материнських рук і духмяний хліб з печі, про шепіт верболозу біля річки. Звідси, від отчого порогу, починався шлях кожного з нас у велике життя. До отчо-

го порогу кожен із нас лине із тих доріг через роки і відстані.

"Будем щасливі і вдячні рідній землі, що нагодувала і напоїла нас не тільки хлібом і медом, а й чистими думками і незлобливими почуттями, любов'ю до людей, співчуттям до людського лиха, гнівом до ворога", – писав у своєму щоденнику наш незабутній земляк, геніальний Олександр Довженко. Він обожнював рідну землю, до останнього дня свого життя, як найцінніший дар, таїв у серці зачаровану Десну.

Та не тільки через душу Олександра Довженка протекла зачарована Десна, вилившись у слова незгасної любові великого сина до своєї Чернігівщини. Про рідну землю сказали своє полум'яно-пристрасне поетичне слово талановиті митці – Павло Тичина, Олекса Довгий, Станіслав Реп'ях, Леонід Горлач, Дмитро Головка, Микола Ткач, Анатолій Мойсієнко та багато інших.

"Землею квітучої краси" називав Сіверський край наш земляк із Ічні, відомий український письменник та громадський діяч Віталій Шевченко. Своїми думками про рідну землю В. Шевченко поділився на сторінках календаря "Собори наших душ".

Мовимо: Чернігівщина – і постає в уяві Чернігів, одне з найдревніших українських міст. Кажемо: Придесення, і мов на яву видиться Полісся з голубими озерами і дрімучими борами, які на межі з Київщиною і Полтавщиною сторожоко зупиняються, ніби подивовані зустрічним рухом степу. Та все ж численні гаї, ліси й переліски сміливо вирвалися вперед і, відвоювавши дешицю в степу, створили чарівний український лісостеп. Тут і сивий Дніпро-Славутич, і найщедріша його дочка, найбільша притока – замріяна Десна, і безкраї заливні луки, які щовесни спалахують барвистими килимами квітучого різнотрав'я, такого не побачиш більше ніде в цілому світі.

Говоримо: Сіверський край, і оживає в пам'яті вікова історія, свідком якої застигли на подив нащадкам безсмертні творіння зодчих. І п'ятиглавий Спас, і золотoverхий Борисоглібський собор, і сучасниця "Слова о полку Ігоревім" – унікальна П'ятиницька церква в Чернігові, і Юр'єва божниця в Острі, і Зосяцька столиця в Батурині, і Густинь – під Прилуками, і торгові ряди у древньому Новгород-Сіверську...

Нам, чернігівчанам, є чим пишатися, тож і не дивно, що саме усвідомлення великої шани до рідної землі, до її історії і сьогодення стало передумовою створення товариства Чернігівське земляцтво у м. Києві.

Петро МЕДВІДЬ

Часопис земляцької історії

У кожного з нас є події, які запам'яталися на все життя. Хіба ж забудеться той січневий вечір, коли активісти Чернігівського земляцтва зібралися на перший день народження рідної газети. Пам'ятаю, з якою радістю я тримав у руках перший номер "Отчого порогу", прикрашений кольоровими знімками славетних земляків Леоніда Кучми, Івана Плюща, Віктора Ткаченка, Миколи Будка.

Усім читачам глибоко запали в душу слова з редакційної колонки про те, що ми всі свого часу вступили у безмежний світ із найріднішого отчого порогу. Де б ми не були, на які суспільні вершини не піднімалися, той поріг завжди світить кожному з нас непогасною зорею. Отож і наш земляцький часопис назвали таким красивим іменем – "Отчий поріг".

Щиро вітаючи друзів з виходом першого номера газети, ми бажали їй довгої і щасливої дороги від рідного порога у світі, дороги від серця до серця, де пульсує душевна енергія і любов до рідної землі.

У радянські часи я працював у московському журналі "Прикордонник", редагував газети Східного і Західного прикордонних округів, а після проголошення незалежності очолював колектив газети "Прикордонник України". Особливо запам'яталися відрядження за кордон з високопосадовцями держави, про які я писав в "Урядовому кур'єрі", де трудився понад десять років. Але нині з гордістю скажу, що по сьогоднішній день особливо дорогі для мене публікації в "Отчому порозі". З великою радістю, під-

бираючи кожне поетичне слово, я готував присвяти своїм друзям-землякам в "Медвежому кадубі", які друкувалися на останній сторінці кожного номера газети.

Хіба ж забудеться таке:
*Ми відкриваєм "Отчий поріжок"
 Сердечними вітаннями Поету,
 Хоча за ним і числиться должок –
 Премія Шевченківська на злеті.
 То буде свято в кожній нашій хаті,
 Засяє Ніжин й засвіта Остер,
 Коли Л. Горлач стане лауреатом,
 Хоча для нас він геній і тепер...
 Він весь в труді, у творчому натхненні,
 В редакції все вулицю гуде,
 Розмова ділова про сьогоднішнє
 До творчості натхненно нас веде...*

Ці рядки були написані напередодні присвоєння Леоніду Горлачу високого звання лауреата Шевченківської премії, що стало великим святом не тільки для редакції, а й багатотисячного колективу Чернігівського земляцтва. Зайве говорити, що це свято, як і вихід кожного номера "Отчого порогу", був для нас радісною подією, і ми її гідно відзначали.

Хочу, щоб і сьогодні мої поетичні рядки, присвячені часопису, почули земляки:

*Нехай щасливу естафету
 Передають літа літам.
 Давайте вип'єм за газету,
 А ще – бажаю щастя вам!
 Трудіться ви заради Бога,
 Усім – здоров'я і добра.
 Прошу вас не судити строго
 За віршик цей діда Петра...*

Не маю сумніву, що ваше друковане слово, кращі традиції газети земляки збережуть у своїх серцях. "Отчий поріг" – то дзеркало яскравої історії Чернігівського земляцтва. Тож, хай освятається в часі імена літописців і засновників друкованого органу товариства, хто, незважаючи на економічні негаразди, політичні шторми і буревії, доносить до людських сердець слова любові і поваги до рідної землі. Чистих джерел вам, вічної любові та доброго здоров'я!

Петро Медвідь,
 заслужений журналіст України,
 полковник у відставці, член редакційної ради газети "Отчий поріг"

Бути щасливим

Мій шлях у журналістику почався в далекі армійські дні, коли мене, київського хлопчину, відрядили служити аж на Далекий Схід. Вже трохи оговтавшись, просякнувши духом казарми, почав пильніше придивлятися до життя і зрозумів, що й тут є достойні люди, незвичайні події, що аж просяться у слово. Так і з'явилися мої перші публікації в армійській пресі. Так і пішло...

А далі була праця у різних київських газет і, передусім, у "Молодій гвардії", котра була однією з кращих в Україні. А далі щоденний труд, вигранювання слова. Журналістика – це завжди передова, на якій точиться боротьба за ті чи інші політичні й соціальні принципи. Події ж, що розгорталися в незалежній Україні, не давали спати чи триматися об'єк від них. Довелося й мені відчувати всі труднощі пошуків нового державного устрою.

Та в житті кожної людини трапляються справді щасливі події, котрі допомагають

глибше зрозуміти вічні істини й ціну роботи, яка стає частиною твого життя. Такою подією було для мене запрошення на роботу у щойно створювану унікальну газету, яку ми назвали "Отчий поріг". З першої ж розмови з її шеф-редактором Віктором Вікторовичем Ткаченком я відчув якусь особливу ауру творчого ставлення до друкованого органу, розуміння важливості документування діяльності земляцтва, поваги до журналістської праці. Зрозумів, що в колективі не буде ні цензури, ні командного стилю, ні політичного натаскування, котре мені

обридло у попередні роки. Як показала багаторічна практика, так воно й сталося.

Уже йдучи через стан здоров'я на відпочинок, переглядав подумки все творче життя і зрозумів, що майже двадцять років праці у нашій неповторній газеті я був по-справжньому щасливий. Тому й кажу: якби я народився не киянином, то хотів би народитися чернігівцем, щоб бути коринним членом великої земляцької чернігівської родини.

Валентин АВДЄЄНКО,
 колишній відповідальний секретар газети

Весна наступного року буде для нашого славного сімейства ювілейною – чверть століття тому перші ініціатори зібралися для того, щоб заснувати нову патріотичну організацію – Чернігівське земляцтво. Я, на жаль, не була причетною до цієї події, хоч у подальшому вже не уявляла свого життя поза ним.

Нам рости і діяти

Уже невдовзі, за підтримки Чернігівського земляцтва, у Мотронівці та Борзні постали два потужних музейних комплекси: історико-меморіальний музей-заповідник П. Куліша "Ганнина Пустинь" та художньо-меморіальний музей "Садиба народного художника України Олександра Саєнка", які нині є унікальними культурно-мистецькими центрами Лівобережної України, гордістю й окрасою Чернігово-Сіверщини.

І в подальшому Чернігівське земляцтво разом із Міжнародною організацією ЮНЕСКО було постійним активним учасником вшанування пам'яті славного українського митця Олександра Саєнка на державному рівні з нагоди 100-річчя та 120-річчя від дня народження, як і урочистостей до 200-ї річниці видатного діяча на ниві української літератури Пантелеймона Куліша. Вагомою стала також участь земляцтва спільно з Українським культурним фондом у масштабному проєкті, зорієнтованому на всебічну підтримку п'яти музеїв Чернігівщини (Седнів, Копор, Піски, Борзна, Древній Любеч).

Постійну увагу у своїй діяльності Чернігівське земляцтво надавало вихованню підростаючого покоління у любові до своєї землі, пошануванні національної історичної спадщини та культури українського народу. Досить згадати організовані земляцтвом конкурси на кращий мистецький твір, пленери, майстер-класи, художні виставки і Мистецьку студію імені Олександра Саєнка у Києві для дітей з порушеннями слуху та сиріт, її благодійну роботу з підлітками, де дбають про становлення національно свідомої особистості, збереження й розвиток українських традицій у мистецтві.

Часопис "Отчий поріг" завжди був очікуваним і бажаним живильним джерелом знань про життя нашої земляцької громади, об'єднував і гуртував, знайомив

з достойними земляками, націлював на нові звитяги.

А які незабутні враження залишили у пам'яті земляцькі зібрання, так талановито зрежисовані мудрими й достойними очільниками земляцтва – Віктором Ткаченком, Тетяною Літошко та його підрозділів – Юрієм Проценком, Володимиром Лемішем!

Один із своїх матеріалів, присвячений Чернігівському земляцтву, я розпочала

про Олександра Саєнка, і його сином – істориком, який продовжує справу батька і цікавиться культурною спадщиною, відбулась зустріч із дорогими мені земляками і сподвижниками музейної справи родиною Проценків – Вячеславом, Олегом, Тарасом, Юрієм.

Я ніби прозріла, бо зрозуміла, що для мене слова "Я люблю Україну" мають глибокий зміст – через Олександра Саєнка і його друзів – Василя Касіяна і Михайла Стельмаха, а також Пантелеймона Куліша, Ганну Барвінок, розмови у нашій родині про перебування Тараса Шевченка на Борзнянській землі, яка дала мені життя.

І тоді відчула, яке велике значення для нас – земляків, чернігово-сіверців, мають такі зустрічі-зібрання Чернігівського земляцтва.

Нині на виданні книга "Пам'ять роду", в якій представлено епістолярну спадщину (1886–2020) роду Саєнків у широкій панорамі життя українського народу з його викликами долі, трагічними подіями, борінням – і радістю перемог. Епістолярії є яскравим взірцем високого духу, моральності, честі, художньої культури, духовності українців. Водночас це зріз звитяжного переможного шляху становлення й утвердження незалежної Української держави. І знову ж, до її видання причетні наші славні земляки-сіверяни – родина Проценків, як і раніше, коли виводила на широкий життєвий шлях Музей Олександра Саєнка.

Надруковану книгу, як і донині, найперше понесу до Чернігівського земляцтва – як на сповідь.

Тож хай живе і діє Чернігівське земляцтво у величній Сіверській красі!

Ніна Саєнко,

заслужений діяч мистецтв України, засновник художньо-меморіального музею-садиби Олександра Саєнка у Борзні

зі слів Тараса Шевченка "Любїть її...". У той час була переповнена яскравими почуттями від зібрання нашого Товариства 2013 року, на яке завітали півтори тисячі земляків із Чернігівщини, Києва... На сцені виступали народні співочі колективи, грав оркестр народних інструментів під керівництвом лауреата Шевченківської премії Віктора Гуцала. І вкотре відчула, що дійсно люблю свою землю, люблю українців – патріотів, людей талановитих, щедрих і ліричних, високої духовності, близької до біблійних заповідей. І почувала себе щасливою.

Я була у колі своїх однодумців, і це окрилювало мене. Зустрілась із давнім другом Василем Нечепую – кобзарем-лірником, що не раз виступав на святах у Музеї-садибі Олександра Саєнка, побачилась із журналістом Ігорем Фоцаном із Борзни, в 1970-і роки він писав нариси

Всупереч

– Ця публікація відомого письменника й журналіста чернігівця Ростислава Мусієнка завершує цикл "Герої" в "Отчому порозі". Думається, що опублікований матеріал може скласти основу окремої книжки – для цього треба тільки знайти гідного мецената. А поки що і цією публікацією щиро вітаємо свого вірного колегу з 65-річчям від дня народження, що настане 24 грудня. Хай Тобі світло живеться і пишеться, друже!

Леонід Горlach

ВІТРУ

– Не довше автоматної черги.

Така була миттєва відповідь легендарного провідника Української Повстанської Армії Василя Кука на запитання, скільки ж приблизно часу мають тривати мирні перемовини з окупантом на загарбаній ним рідній землі.

Час видається нам переважно спокійною, ламінарною, як кажуть фізики, течією – а насправді, особливо коли брати його суспільний вимір, є турбулентним, завихреним. Мов отой повітряний потік, що, охоплюючи крила літака, створює потужну піднімальну силу і дає сягнути стратосферних висот, де небо глибшає і серед білого дня можна бачити зірки...

Для України настали нині часи, які швидше піднімають дрібними коловертями каламуть, аніж виносять per aspera ad astra. Коли ведуться нескінченні перемовини про розведення-відведення на політій кров'ю рідній, не своїй землі – ніби й справді збувається пророцтво, що кількість вбитих відгукнеться ще й на якості нині живих.

...Читачі вже мали нагоду пересвідчитись, що нашим героям властива саме злетність – і поривань, і помислів, і вчинків. Це повністю стосується й Вадима Жеребила, який на двадцять другого році життя поклав душу й тіло своє за нашу свободу.

– Він став такою довгожданою, пізньою дитиною, – повертається до першопочатків мати, Любов Жеребило. – Мені був уже 31 рік, коли Вадимчик народився. Такий жвавий, допитливий малюк. Вже у чотири роки знав абетку, читав, знав багато віршів, казок – дуже розвинуте дитя. В усі гуртки ходив, які тільки можна: лозоплетіння, випалювання по дереву, токарної справи... І все в нього виходило!

Вадим дивував обдарованістю. З особливою яскравістю його здібності

розкрилися у Чернігівському ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою, що успадкував легенди Вищого військового авіаційного училища льотчиків, яке виховало ціле сузір'я космонавтів ще за радянських часів.

– Пам'ятаю отой найперший день, коли Вадим крокував у строю, – пригадує викладач ліцею Леся Савченко. – Він був найменшим у взводі, і видавалося, що військова форма вдвічі більша за Вадима – і рукави, і штани, і берці... Але він ішов упевнено. І знаєте – за кілька місяців витягнувся, змужнів і нічим не поступався хлопцям, які були набагато сильнішими, вищими... Йому сподобалося. Спершу було важко, особливо з фізичними вправами. Але не з навчальними предметами.

– Він постійно хотів знати більше, –

вступає до розмови підполковник Андрій Заносієнко, заступник начальника ліцею. – Захоплювався музикою, навіть отримав позивний "Діджей".

– Схоплював усе на льоту, – повертається до споминів пані Леся. – Навіть не конспектував складні речі, сприймав на слух. Міг одразу все втямити сам і розтлумачити друзям. У царині точних наук він почувався дуже впевнено, – продовжує згадувати викладачка. – Кажу йому якимось: "Ти ж будеш здавати зовнішнє незалежне тестування з хімії, то готуйся". А Вадим, безтурботно: "Мені цього не треба, я все знаю". І без додаткових зусиль, я ж це спостерігала, досі все перед очима – набрав 178 балів. Це дуже високий результат для такої складної дисципліни. Першим виконував домашні завдання і допомагав іншим. Навколо нього гуртувався весь взвод.

Юнак готував себе уже до зовсім інших рубежів. Наставав момент істини, особистого вибору. Щоб його зрозуміти, важливо почути думку матері.

– Українське коріння... У мене гаптувала бабуся, мережила мама. Вадим з дитинства носив вишивану сорочечку. Я його, маленького, вдила до обеліска в рідній Мені, розповідала про діда, який визволяв Європу від нацизму, закінчив Другу світову війну в Празі... Фотографувала сина біля цієї пам'ятки. Потім Вадим дуже багато й наполегливо розпитував діда, котрий, як і всі фронтовики, дуже неохоче оповідав про ті страшні часи. Але внук, схоже, щось важливе дізнався.

– Хіба могла я тоді подумати... – очі матері зволожуються. – Що поряд з тим обеліском воїнам 1941–1945 років постане Алея Героїв російської агресії, яка кривавиться й досі. Присвячена нашим хлопцям, зокрема Вадиму...

Талановитий юнак вступив до одного з найпрестижніших столичних вишів – Київського політехнічного інституту. Та ледве відучився рік, як розпочався Майдан, де Вадим постав одним із перших і на студентську лаву вже не повернувся.

– Дуже вболівав за Україну, – продовжує Любов Жеребило. – Повторював знакові слова: "Хто ж, як не ми". Я його дуже просила – подумай про маму. А він відповідав – усе буде добре.

– З Майдану добровольцями на Схід пішло дуже багато молоді, – вступає до розмови медик батальйону "Айдар" Тетяна Борисенко. – Їх намагалися потихеньку відтрити подалі з бойових полів, бо то ж були, власне, діти. Але Вадим через деякий час знову примудрився повернутися у зону не просто АТО, а смертельної небезпеки.

– Прийшов додому і сказав, що все вирішено, – після довгої паузи говорить мати. – Я довго плакала, вмовляла залишитися... Не послухав. Два дні ходили по Чернігову – по магазинах, базарах, підбираючи екіпірування, все повністю, від курточки до

берців. Адже від держави нічого не отримали.

– Навіть у камуфляжному однострої він виглядав, мов дитина, – повертається до тих вирішальних днів протистояння російській агресії Тетяна Борисенко. – З такою ясною посмішкою... Але мав стрижень воїна, захисника. І в першому бою за Георгіївку, коли батальйон "Айдар" пробивав шлях до Луганського аеропорту, де "селари" заблокували 80-ту бригаду, Вадим отримав поранення. Там страшне коїлося, як і навколо Піскуватого, Лутугіного – дванадцять чоловік загинуло, в тому числі досвідчені, з чималим фронтовим досвідом, офіцери. Хлопця доправили в лікарню, він міг надовго потім залишитися вдома, бо мав потребу в тривалій реабілітації. Але за першої можливості, ледве почав ходити, повернувся на передову.

Важливі подробиці тих застиглих у часі, мов краплинки повітря в бурштині, непроминутих миттєвостей літа 2014 року дізнаємося від Любові.

– У тих жорстоких боях, про які вже розповідала "мама Таня" (позивний Т. Борисенко – авт.), сина поранило скалкою снаряда в стегно. Поля бою не покинув, йому наклали тугу пов'язку, і Вадим залишився з хлопцями. Лише в їхньому підрозділі було вісім пораниених того липневого дня... Після лікування в польових, по суті, умовах отримав змогу приїхати до Чернігова. Розумієте, він же навіть не був оформлений офіційно, як учасник бойових дій...

За словами матері криється один з найбільшчих парадоксів того періоду турбуленції в становленні справді української, а не яничарської, державності. Юнаки, які, мов сто років

тому герої Крут, майже голими грудьми закрили шлях московитським наволокам і їх місцевим попихачам, насправді не мали жодного формального статусу. Траплялися випадки, відомі мені особисто, коли воїни з вогнепальними пораненнями приїздили їх заліковувати до батьків, ті зверталися до місцевих медиків, а останні мали, дотримуючись закону, повідомляти про це правоохоронцям. І чиновники в погонах діловито з'ясували, чи не є воїн учасником кримінальних розбірок.

– Приїхав додому в десантному тільнику, – повертається знову до болючого мати. – Форма пропахла порохом, війною... Але раніше, після кількох днів відсутності зв'язку... Я вже й не знала, що думати. Сиділа і плакала. Аж тут заглядає сусідка й каже: "А чого там Вадим на лавочці сидить?" Боже... Як була, боса, злетіла вниз, почала зі сльозами цілувати, обіймати...

З'ясувалося, що, крім важкого посттравматичного синдрому, психологічного стресу Вадим мав ще й простісіньку причину не зателефонувати матері. Гроші на рахунку "мобільника" скінчилися, а поповнити... не було чим.

– І знаєте, мені здалося, що він постарішав років на десять, – разучість того спомину мати, схоже, збереже на все життя. – І вже вночі, коли він спав, думала – йому всього двадцять один рік. Що ж ця молода людина пережила?..

Уявити й справді неможливо. Тому слід вислухати очевидця, оту саму "маму Таню".

– Луганська ТЕЦ... Надзвичайно важливий об'єкт, який ми утримували й обороняли, – стримано оповідає медик батальйону "Айдар". – Довелося відійти до міста Щастя. Починався загальний відступ, нам теж сказали, що, мабуть, відходимо до Старобільська. Але батальйон "Айдар" спільно з добровольцями 80-ї бригади, Першої танкової не виконали побажання командування, а залишилися захищати стратегічно важливий міст. Страшні бої тривали.

– Він співав українських пісень, – раптово, після довгої мовчанки, каже Тетяна Борисенко. – Дуже любив життя. Але... сталося. Я не знаю, чому Бог забирає найкращих. Невже він весь шлях пройшов на цій землі? Такий ще молоденький...

Його шлях зупинився у вистужений день 31 січня 2015 року.

– Вкотре переглядаю світлини, – зі сльозами на очах промовляє Леся Савченко. – Ось Вадим представляє на шкільній вечірці дитячі малюнки. А от, через кілька лічених років, знову ялинка, але вже на війні. І він з товаришами роздивляються картинки, надіслані на передову малюками. Ніби якась наскрізна лінія, дороговказ...

Та це був не сліпий дороговказ, а свідомий вибір. Захищати майбутнє нації. Коли необхідно, то ціною життя.

– І ще одне співпадіння, – викладачка героя повертається до найстрашнішого свого спогаду. – Якось, о шостій ранку, Люба телефонує. Я схопилася: "Що з Вадимом?" – "Та вибач, випадково натисла..." А рівно через тиждень, о тій же годині – знову дзвінок. І я розумію, сталося непоправне...

Смертні всі, і важливо не коли, а як ми постанемо перед вічністю. Тут можна згадати ще одне гасло воїнів-добровольців АТО: "До раю беруть героїв і мучеників, а не придурків".

"Не пора, не пора, не пора", цитуючи відому патріотам пісню, заглядати у відморожені очиці чужинців. На часі побачити й зрозуміти, нарешті, погляд національних героїв. І тоді п'ята колона Кремля таки дочекається своєї черги. На жаль, не автоматної, чому порадили би Василь Кук, Роман Шухевич або Тарас Боровець – однодумці Вадима Жеребила та його побратимів. Але черги теж цілком заслужені – на помийницю історії.

Ростислав МУСІЄНКО,
член Національних спілок
письменників та
журналістів України

Куликівська об'єднана територіальна громада утворилась шляхом об'єднання Куликівської селищної та 15 сільських рад у лютому 2017 року. До її складу увійшли 23 населені пункти, селище Куликівка – центр громади. На території Куликівської ОТГ проживає 15,3 тис. осіб. Фактично Куликівська ОТГ почала працювати з листопада 2017 року. Важким був перший рік роботи ОТГ, рік становлення громади. Довелося вчитися у інших і здобувати досвід на власних помилках, радіти першим перемогам і переживати невдачі.

На шляху становлення

Куликівська ОТГ від початку створення все ж мала переваги перед іншими громадами, бо була утворена на базі цілого району. До її складу увійшли всі населені пункти Куликівського району, окрім Смолянки, яка виявила бажання об'єднатися із сусідньою Олишівкою. Тож, Куликівська громада вже мала вибудовану інфраструктуру, яку довелося лише адаптувати до роботи в нових умовах. За цей час було створено потужну управлінську команду з найкращих фахівців. Громада прийняла у своє управління велике господарство. У комунальну власність ОТГ були передані усі заклади освіти, культури, первинна ланка медицини, територіальний центр соціального обслуговування, Центр молоді. На жаль, передані державою повноваження не повною мірою підкріплювалися фінансовими ресурсами. Державні субвенції на виконання переданих повноважень з кожним роком зменшуються. Тому громада мала навчитися заробляти самостійно, залучати додаткові кошти.

Але ми визначили для себе основні пріоритети і командно працювали над їх реалізацією. Це – забезпечення населення якісною питною водою, запровадження роздільного збирання сміття, ремонт доріг, реконструкція вуличного освітлення, зміцнення та реструктуризація комунальних підприємств. За три роки в Куликівській громаді збережено всю мережу закладів освіти, медицини, соціальної сфери. Не закритися жоден заклад.

Сьогодні Куликівська ОТГ має відчутні здобутки у багатьох сферах.

Створення нових робочих місць. Розвиток підприємництва

На базі Куликівського виробничого управління житлово-комунального господарства відкрито міні-цех з виробництва автобусних зупинок, торгових яток, паркового обладнання, парканів тощо. Запущено в роботу асфальтний міні-завод. Відкрито комунальний Будинок побуту в Куликівці. У п'яти селах ОТГ відкрито швейні майстерні, у двох селах – перукарні. У Куликівці відкрито сучасний супермаркет "Наш край" та соціальний маркет "Аврора". По селах ОТГ відкрито 16 нових приватних магазинів, приватне кафе в селі Виблі. У Салтиковій Дівиці на березі Десни відкрито приватну

базу відпочинку "Убідь". У Куликівці відкрито сучасний Центр надання адміністративних послуг. У селах Горбове, Салтикова Дівиця, Орлівка та Вересоч є віддалені робочі місця ЦНАПУ.

Розвиток житлово-комунального господарства та благоустрою громади

Завдяки реалізації проекту ДФРП придбано цілий парк сучасної комунальної техніки. Відремонтовано близько 20 тис. метрів квадратних комунальних доріг. Реалізовано проекти вуличного освітлення з енергозберігаючими технологіями по всіх селах ОТГ. Освітлено близько 50% вулиць.

За кошти державних субвенцій збудовано 4 нові глибоководні артезіанські свердловини в селах Орлівка, Горбове, Бакланова Муравійка та Вершинова Муравійка.

Запроваджено роздільний збір твердих побутових відходів. Збудовано 10 пунктів роздільного збору сміття в селах громади. У Куликівці встановлено металеві контейнери для твердих побутових відходів, контейнери під пет-пляшку та скло.

Всі села забезпечено автобусними зупинками власного виробництва. Всього по ОТГ встановлено 38 автобусних зупинок. Облаштовано 10 нових відпочинкових зон у селах з альтанками, гойдалками, парковим обладнанням. Розчищено 5 великих ставків для відпочинку та 15 малих ставків для напування громадської худоби.

Освіта

В ОТГ створюються всі умови для забезпечення дітей якісною освітою. Акцент робиться не лише на забезпеченні сучасним швидкісним Інтернетом і навчальним обладнанням, а й на створенні комфортних умов для навчання. Так, за три роки роботи ОТГ повністю замінено віконні та дверні блоки в чотирьох школах та Куликівському ясла-садку "Ромашка", реалізовано великий проект повної тепло модернізації Куликівської школи, яка є єдиним опорним закладом загальної середньої освіти громади. Встановлено 6 дитячих ігрових майданчиків у садочках. Здійснювалося придбання мультимедійних проекторів, екранів, комп'ютерної техніки, музичної та телеко-

мунікаційної апаратури, спортивного обладнання та інвентарю, комплектів меблів, магнітних та класних дошок.

Охорона здоров'я

У громаді збережено всю мережу медичних та соціальних закладів. Сьогодні це – 5 лікарських амбулаторій, 6 ФАПів та 5 ФП. У зв'язку із загрозою закриття медичних закладів у малих селах, відповідно до вимог медичної реформи, Куликівська селищна рада ухвалила рішення про повне утримання за кошти громади 6 фельдшерських пунктів у селах Бакланова Муравійка, Вершинова Муравійка, Авдіївка, Грабівка, Хибалівка та Кладьківка.

Завдяки залученню додаткових коштів за три роки суттєво зміцнено матеріальну базу медичних закладів ОТГ: капітально відремонтовано та утеплено будівлі Дрімайлівського та Жуківського ФАПів, Вересоцької СЛА, замінено віконні блоки в Кладьківському ФАПі. Облаштовано робочі місця сімейних лікарів ЦПМСД.

Найбільш яскравою подією для громади стало будівництво нової сучасної лікарської амбулаторії у с. Салтикова Дівиця, яку було відкрито у серпні цього року.

Нинішній рік став важким випробуванням для медиків громади і для всіх нас. Але в ОТГ не залишили галузь сам на сам з пандемією коронавірусу. З місцевого бюджету з початку року було виділено близько півмільйона гривень на придбання засобів індивідуального захисту, антисептиків, медпрепаратів. Сьогодні з селищного бюджету виділяються кошти на доплати медикам, які безпосередньо працюють з хворими на COVID-19.

Культура

Наша культура була і залишається візитівкою Куликівщини. У громаді працює чотири народні колективи. Солісти і колективи Куликівської ОТГ, народні майстри неодноразово ставали переможцями і призерами обласних, всеукраїнських і міжнародних мистецьких конкурсів і виставок. Яскрава місцева родзинка – щорічний відкритий мандрівний фольклорний фестиваль "Народні скарби Куликівського краю". Ми пишаємося тим, що зберегли автентичне фольклорне мистецтво Куликівщини від діда-прадіда і до сьогодні. За останні роки значно урізноманітнівся і осучаснився напрям декоративно-ужиткового мистецтва. З'явилось багато молодих майстрів. Зберігаємо і давні народні промисли – лозоплетіння, ткацтво, гончарство, бондарство, різьблення по дереву тощо. Всі великі культурні заходи супроводжуються виставками місцевих майстрів.

Підтримуємо і розвиваємо місцеве книговидання. При Куликівській бібліотеці працює літературно-мистецька студія "Стежина". За останні роки видано 4 спільні та 8 індивідуальних збірок стежинівців.

Сьогодні у громаді активно розвивається хореографічний напрямок. При мистецькій школі працює хореографічний клас. Відкрито хореографічну студію і при Куликівському Центрі куль-

тури, дозволя і творчості. Працюють дитячі танцювальні колективи при Жуківському, Ковчинському, Вершиново-Муравійському сільських Будинках культури. Дитяча мистецька студія "Надія" у Салтиковій Дівиці також має танцювальний колектив.

Куликівські бренди

Куликівщина продовжує тримати славу аграрного краю. На території громади працює найбільше фермерське господарство Чернігівщини СФГ "Колос", незмінним головою якого вже майже два десятиліття є Віктор Труш. Господарство орендує близько 10 тис. га землі, має сучасний потужний парк техніки, тваринницький комплекс. А високоякісна м'ясна продукція переробного цеху СФГ "Колос" під торговою маркою "Куликівські ковбаси "Ратибор" вже давно стала найвпізнаванішим торговим брендом в Україні. Сьогодні тут виробляють близько 150 видів продукції. За останні роки відкрито фірмові магазини в Чернігові та інших містечках області. Господарство не лише потужно розвиває аграрну галузь, а й є найбільшим благодійником і помічником громади. Щороку на благодійність СФГ "Колос" витрачає приблизно 1,5 млн грн. Крім того, господарство є одним з найбільших платників податків у бюджет громади.

Ще одним відомим промисловим брендом Куликівської ОТГ є молочна продукція з торговою маркою "Куликівка" від ПрАТ "Куликівське молоко". За останні роки підприємство розширило асортимент продукції, провело модернізацію виробництва.

Рейтинги розвитку ОТГ

За три роки зроблено чимало, і ми раді, що наша робота була достойно оцінена зовні. Досягнення Куликівської ОТГ визнано на обласному та державному рівнях.

Останні два роки Куликівська ОТГ завжди перебувала в 10-ці кращих територіальних громад Чернігівщини. За результатами моніторингу соціально-економічного розвитку у I півріччі 2020 року Куликівська ОТГ посіла 1 місце серед 10 найбільших об'єднаних територіальних громад області.

За 3 роки написано понад 40 великих проектів розвитку. За 2018–2020 рр. до бюджету Куликівської ОТГ було залучено рекордну суму інвестицій – 76 млн. грн.

Не можу сказати, що становлення Куликівської ОТГ далось легко, але щиро вважаю реформу децентралізації влади однією з найуспішніших реформ останніх років. Вона принесла громадам головне – усвідомлення того, що всі важливі для розвитку своєї території рішення ми можемо ухвалювати на місцях. Це велика відповідальність, але і великий стимул для роботи. Переконана на 100%, що майбутнє держави за успішними, економічно самодостатніми місцевими громадами. Саме вони стануть міцним фундаментом для будівництва сильної, економічно заможної України.

Наталія Халімон,
Куликівський селищний голова

Моя гостинна

Український народ славиться своєю історією, силою духу, незламністю, патріотизмом. Усі ці якості поєднали в собі ще козаки, які оберігали нашу Батьківщину від загарбників та прославляли її по всьому світу, боролися за її єдність та незалежність. Звичайно, для кожної людини поняття "Батьківщина" є різним, але воно однаково сіє тепло і затишок у наших душах.

РОДИНА

Так важливо знати, хто ти, якого роду-племени, чим славиться твій рідний край, адже історія нашої держави неймовірно строката, тому слід гідно нести цю честь – бути українцем! Де і в яких умовах ти б не був, завжди пам'ятай, що маєш свою батьківщину – Україну та свою малу батьківщину – Чернігівщину, де народився, ступав перші кроки, проводив свої найкращі роки життя, познайомився з найліпшими друзями, здобував освіту і просто насолоджувався життям. А найдорожче варто оберігати та захищати!

Я щасливий від того, що народився на Чернігівщині і живу в Україні. Я люблю рідну землю за її неосяжні, красиві і безмежні простори. Вийдеш у поле, і очей не можеш відірвати від справжнього моря стиглого жита, яке стоїть, наче невідступні стіни. Увійдеш у це жито, і ти майже ховаєшся серед його колосків. І тільки синє небо стає твоїм дороговказом. Така краса милує й зачаровує мою душу.

Необхідність розв'язання глобальних проблем, що постають перед людством та українським народом, потребує високого рівня освіти, зростання інтелектуального і духовного потенціалу суспільства, підготовки нової генерації людей, здатних створювати найновітнішу техніку і технології, активно втручатися і здійснювати реформування та під-

несення економіки, розвитку духовності і культури.

Діяльність Чернігівського земляцтва

якраз і спрямована на розвиток загальнолюдських цінностей, утвердження

самоорганізації та особистої відповідальності, формування таких моральних цінностей, як совість, патріотизм, людяність, почуття власної гідності, творча ініціатива.

Українці – не лише велика і могутня нація, це одна величезна гостинна родина. А у будь-якій родині добробут та гарні відносини будуть лише тоді, коли кожен буде відданим своїй справі, трудитиметься на благо інших. Родина для мене – найсвятіше слово на землі, а мати родини для мене – це Україна.

Як далеко не закинула б тебе доля, священним буде місце, куди завжди хочеться повертатися. І зветься воно малою батьківщиною!

Валерій ДЕМЧЕНКО, голова молодіжного відділення

Цьогоріч епідеміологічна ситуація в країні не дозволила провести щорічну традиційну весняну земляцьку толоку у Національному музеї народної архітектури і побуту України в Пирогові. З тієї ж причини довелося переносити й щорічне осіннє прибирання садів у музеї на території експозиції "соціалістичне село".

Однак, співробітники музею, готуючи садиби до зимового періоду, занепокоїлися старінням плодкових фруктових садів. У свою чергу обласні земляцтва, зокрема Чернігівське та Кіровоградське, планували оновлення садів та висадження нових дерев і цього року. Тому було ухвалено рішення та придбано двадцять саджанців.

У Міжнародний день студентів та День екскурсії представники ГО "Товариство "Чернігівське земляцтво" в особі керівника молодіжного відділення Валерія Демченка та ГО "Кіровоградське земляцтво" в особі Микити Новікова навідалися у музей, передали саджанці та допомогли співробітникам у їх садженні.

Принагідно хочемо висловити щирі слова подяки співробітникам Національного музею народної архітектури та побуту України, які постійно допомагають земляцтвам областей України у підтриманні благоустрою садів.

СИВКИ. Загублений спадок

У Чернігівському районі діє громадське об'єднання колишніх мешканців відселеного села Сивки. Протягом останніх п'яти років активісти із села Сивки доклали чимало зусиль для вшанування пам'яті своєї малої Батьківщини – впорядкована свята криниця, облаштоване місце щорічних зустрічей мешканців села, друкуються статті про село в історико-краєзнавчих виданнях тощо.

Два роки тому почалося створення документального фільму "Сивки. Загублений спадок". Голова творчої спілки кінематографістів "Чернігівська Творча Майстерня" Вадим Антошин за власним бажанням провів копітку роботи щодо запису спогадів, пошуку архівних документів, кіно та фотоматеріалів. На сьогодні цей двогодинний фільм розповідає про життя у селі напередодні його примусового відселення.

Якщо в районі краєзнавці створюють літописи сіл у вигляді друківаних видань, то цей фільм є першою відеоісторією про село Сивки та може стати для тих, хто вивчає історію нашого краю, корисним відеоматеріалом у пізнанні долі поліського села.

У трьох сільських громадах Михайло-Коцюбинське, Халявин та Мохнатин нещодавно пройшла презентація цього фільму. Звичайно, більшість глядачів у залах були колишніми мешканцями села Сивки.

Слова вдячності, сльози радості за можливість, хоч і віртуальну, перегорнути роки свого життя у рідному краї.

Вкотре з упевненістю кажу, що нам дано жити та працювати кожен у своєму часі та на своєму місці в житті, але крім всіх інструкцій, наказів та керівних настанов, варто знаходити час, щоб зробити для оточуючих щось таке, що залишиться і після нас на довгі роки й буде потрібним не одному поколінню людей.

Гадаю, Вадиму Антошину це вдалося.

Андрій Курданов,
голова Чернігівського районного осередку Національної спілки краєзнавців

Пам'яті великого МАЙСТРА

Минув рік, відколи відійшов від нас у кращі світи Народний художник України, Почесний громадянин міста Чернігова, учасник бойових дій Другої світової війни Анатолій Шкурко.

Його роботи, сповнені життєдайної енергетики рідного краю, його міські пейзажі та портрети видатних земляків завжди нагадуватимуть про великого Майстра.

21 жовтня у Седневі за спільної ініціативи Чернігівського районного осередку Національної спілки краєзнавців України, обласного художнього музею імені Григорія Галагана, обласного тижневика "Наш край" за сприяння генерального директора КНП "Чернігівський районний центр первинної медико-санітарної допомоги" Віктора Куниці вшанували пам'яті видатного художника. У місцевій школі відкрили пам'ятну дошку Народному художнику України Анатолію Шкурку, виготовлену за кошти мецената, керівника сільськогосподарського підприємства із села Лукашівка Григорія Ткаченка.

У заході взяли участь голова районного осередку спілки краєзнавців, заступник голови Чернігівського районного відділення земляцтва Андрій Курданов, старший науковий співробітник Чернігівського обласного художнього музею

імені Григорія Галагана Олена Ісаченко, директор Седнівського НВК Валерій Іванов та педагогічний колектив. Від родини Шкурка до школи передали альбом творів Анатолія Никифоровича, а від художнього музею – видання, які містять роботи Народного художника.

Після пом'якшення карантинних обмежень у Гончарівській ОТГ відбудеться відкриття пам'ятної дошки і на батьківщині Анатолія Шкурка, який родом із села Смолин.

Наш кор.

Багатом із нас подобаються французька мода, парфуми, шансон, паризька архітектура, бургундське вино, шампанське, коньяк. Близька нам і життєва філософія французів, уміння складне пояснити просто: се ля ві (таке життя).

Трапилась біда. Се ля ві.
Несподівана радість. Се ля ві.
Зрадила кохана людина. Се ля ві.
Зрадив сам. Се ля ві.
Дістала токсичність влади. Се ля ві.

Оптимістична філософія не дає поринути у безперспективність роздумів, зневірившись. Життя продовжується! Воно смугасте: смуга темна, смуга світла...

Ще років тридцять тому аналітики любили порівнювати Україну з Францією. Тоді зіставними були територія, чисельність населення, потужність економіки. Порівнюючи, інколи раділи, інколи зітхали, що в чомусь ще не наздоганяємо. Але були впевнені, що наздоженемо.

Тепер, коли Україна стала найбільшій країною Європи, зіставною залишилась хіба що життєва філософія. У французів – "се ля ві", в українців – "маємо те, що маємо".

Дав хабаря (взяв хабаря) – таке життя.

Олігархи та транснаціональні корпорації в Україні отримують надприбутки на дешевій сировині та дармовій робочій силі, а "зароблене" переганяють в офшори. Маємо те, що маємо.

Вітчизняні "патріоти" – бізнесмени та політики – за вкрадені у народу гроші скуповують престижну маєтність в європейських столицях та біля теплих морів. Маємо те, що маємо.

Кожний наступний склад парламенту та уряду гірший за попередній. Маємо те, що маємо.

"Декомунізували" десятиліттями налагоджувану профілактичну медицину Семашка, зруйнували систему санітарного нагляду, американська шалапутна медсестра на чолі Міністерства охорони здоров'я підготувала підґрунтя для при-

Французькі

МОТИВИ

скореного вимирання українців та широкого наступу коронавірусу. Маємо те, що маємо.

"Нові обличчя" у Кабінеті міністрів напередодні розповсюдження підступної хвороби продали за кордон усі засоби індивідуального захисту населення. Тепер купуємо їх за позичену валюту. Маємо те, що маємо.

Бездумно задешево розпродуємо за кордон і стратегічні запаси зерна. А жорстока засуха, мабуть, змусить нас втридорога купувати там борошно із нашого ж зерна. Маємо те, що маємо.

А ще нам до вподоби універсальна (на усі випадки життя, коли не розплутати клубок проблем) французька порада:

"Шерше ля фам" (шукайте жінку), від якої так віє романтикою пригод.

Тільки-но в політичних кулуарах сучасної України озвучили цю мелодійну фразу, як на неї з повним розумінням відгукнулись за океаном. Відразу послали рятувати Україну (насамперед її Президента) американку Наталі Ярьсько (заодно, щоб позбавити аборигенів далекої, але дружньої "Папуасії" від зайвих державних таємниць). Спритна міністерка фінансів свою стратегічну місію виконала філігранно. Після неї нам тепер проблем вистачить на кілька десятиліть.

Зі східних берегів Чорного моря прибула до нас реформувати поліцію симпатична брюнетка. Причепурила особовий склад, одягла у випрасувані костюмки, посадила патрулювати вулиці у новенькі японські авто (не за свій же рахунок). Проте, старих міліцейських традицій нова реформована поліція притримується неухильно.

Про американську медсестру рідкісних чеснот Уляну Супрун ми вже згадували. Виконавши заокеанське держзамовлення, та викинула на смітник шойно отриманий український паспорт, а зі своїм американським переможно повернулася у свої пенати.

У пошуках осяяних особистостей у жіночому стані раз у раз натикаємось на бездонний скарб з кадровими діамантами: экс-міністерки освіти, фінансів, енергетики... Але справжній джокер у вітчизняній кадровій колоді – "корабельна сосна" від "Слуги народу".

Та в Україні є одна беззаперечна перевага перед Францією: сонце в Києві сходить майже на дві години раніше, ніж у Парижі. І це відбувається вдосвіта, 365 днів у рік. Цю географічну фору нам слід використати сповна: щодня, засукавши рукава, надолужувати втрачене, не зважаючи на МВФ, соросів, ротшильдів, рокфеллерів... Будемо наздоганяти французів, поки ті ще сплять.

Валерій Демченко

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО

Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ

Засновник:
ГО "Товариство
"Чернігівське земляцтво"

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво: серія КВ №5594
Передплатний індекс 37630

Адреса редакції:
02002, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Контакти: www.chz.org.ua,
e-mail: otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

**В.В. Ткаченко, Л.Н. Горlach,
В.Ф. Демченко, А.Л. Курданов,
С.М. Кудін, Н.Т. Кольцова,
Т.А. Літошко, П.І. Медвідь,
О.Ф. Орехович, Г.О. Скрипка.**

За достовірність фактів, точність імен і прізвищ географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Людмила Орішко**.
Комп'ютерний набір **Людмила Орішко**.

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко**.

Надруковано та зверстано на замовлення ГО "Товариство "Чернігівське земляцтво" у КП "Редакція журналу "Дім, сад, город".
Тираж 650.